

Werkblad Auteursrecht bij muziek

Muziek en auteursrecht

Wanneer je een liedje op de radio hoort, luister je naar de zanger of zangeres die het liedje zingt. Maar wist je dat er heel veel mensen meewerken aan het liedje dat jij hoort op de radio? Een liedje bestaat uit muziek die door een componist is gemaakt, een tekst die door een tekstschrijver geschreven is, een producent die het allemaal mooi bij elkaar heeft gevoegd, de zanger of zangeres die het liedje zingt en de muzikanten die het liedje spelen. Al deze muziekmakers en uitvoerende artiesten hebben hun eigen rechten.

Naburige rechten

Wanneer je een liedje zelf hebt geschreven of gemaakt, heb je auteursrecht. Maar wanneer een zanger een liedje zingt dat iemand anders heeft gemaakt, hebben de makers van de muziek het auteursrecht. In dat geval heeft de artiest geen auteursrecht, maar een naburig recht. Dit recht geeft bescherming aan de uitvoerende artiesten, zoals zangers en muzikanten. Dit recht lijkt heel erg op auteursrecht, het lijken wel burens, vandaar de naam naburig recht. Ook de producent, die uiteindelijk een mooie productie maakt van een liedje en zorgt dat het op de cd of radio kan komen, heeft een naburig recht.

Muziek maken en gebruiken

Als jij helemaal zelf een origineel eigen liedje hebt gemaakt, heb jij daar het auteursrecht op. Maar heb je zelf muziek gemaakt en heb je daarbij gebruik gemaakt van stukjes muziek van iemand anders (zoals een DJ bijvoorbeeld doet), dan ben jij de maker van jouw eigen compositie, maar moet je wel netjes de rechten regelen voor het gebruik van de muziek van anderen. Dit hoeft alleen weer niet als het gaat om muziek waarvan de maker al meer dan 70 jaar geleden is overleden. Zoals bijvoorbeeld de gecomponeerde muziekstukken van componisten als Beethoven, Mozart en Bach. Deze liedjes mogen zonder toestemming gebruikt worden.

Hulp bij het regelen van het auteursrecht

Stel je bent muzikant, hoe werkt dat dan met dat auteursrecht? Er zijn zoveel verschillende rechthebbenden, dat maakt het best ingewikkeld. Gelukkig zijn er verschillende organisaties, zoals Buma/Stemra en Sena, die de muzikmakers, de uitvoerende artiesten en de muziekproducenten helpen bij het regelen van hun rechten en bij het ontvangen van een vergoeding als hun muziek gebruikt wordt. Zij regelen voor de muzikmakers het auteursrecht voor het maken van cd's met hun liedjes, maar ook wanneer de liedjes gedraaid worden op bijvoorbeeld radio of televisie. Mensen die de muziek willen gebruiken, betalen een vergoeding aan Buma/Stemra en Sena en die zorgen er dan voor dat de makers, uitvoerende artiesten, muzikanten en producenten hun geld krijgen.

Wanneer moet je geld betalen om een liedje te gebruiken of te luisteren?

Thuis een liedje luisteren via YouTube of met de klas een liedje zingen tijdens de muziekles? Moet ik nu geld betalen aan Buma/Stemra of Sena? Nee, dat mag. Alleen als in een bedrijf of op een school een feest wordt georganiseerd waar muziek wordt gedraaid, moeten ze een vergoeding aan Buma en Sena betalen. Of als een bandje optreedt met muziek van andere artiesten, moeten zij ook een vergoeding voor de makers aan Buma betalen. Wanneer je zelf een liedje of cd hebt gekocht en je wilt het ook op je laptop zetten, zodat je het vaker kunt luisteren, dan mag dat omdat je alleen een kopie maakt voor eigen gebruik. Dit komt door de thuiskopieheffing. Dat is een klein bedrag dat in de prijs zit, als je een bijvoorbeeld een nieuw digitaal apparaat koopt. Van deze thuiskopieheffing krijgen de makers van muziek, maar ook de makers van voor eigen gebruik gekopieerde foto's, televisieprogramma's of teksten weer betaald.

Begrippenlijst

Componist: iemand die muziekstukken bedenkt en maakt.

Betrokkenen: Mensen die ermee te maken hebben.

Rechthebbenden: iemand die recht heeft op iets.

Organisatie: bedrijf of mensen die samenwerken om een doel te bereiken

Vergoeding: geld dat je krijgt voor werk wat je hebt gedaan of iets wat je hebt gemaakt.

Opdrachten

De eerste drie opdrachten maken jullie samen met je juf of meester. De juf of meester laat een filmpje zien en vervolgens maken jullie de bijpassende vraag.

Opdracht 1

Ken je het nummer Magic van Coldplay? Gers Pardoel heeft dit nummer aangepast en er een mooie Nederlandstalige tekst op geschreven. Dit liedje heeft hij ook live op de radio gezongen. Wat heeft hij allemaal moeten regelen, om niet een fout te maken met het auteursrecht?

Opdracht 2

Heb je toevallig het filmpje van de dansende baby gezien op YouTube? De platenmaatschappij van de artiest Prince is boos op de moeder die het filmpje heeft geplaatst, waarin haar kindje danst op het nummer 'Let's go Crazy' van Prince. Ze willen dat de moeder geld gaat betalen, omdat zij muziek van Prince op YouTube heeft gezet. De moeder vindt dit gek. Het is toch een vorm van eigen gebruik? Het gaat om haar baby die danst op een liedje.

Wie heeft er gelijk, vinden jullie?

Opdracht 3

Je ziet straks een fragment uit een aflevering van De Tiende van Tijn. Een programma over klassieke muziek en popmuziek, gepresenteerd door Tijn Beckand. Beschrijf in je eigen woorden wat er in het filmpje gebeurt en welke rol Beethoven hierin speelt.

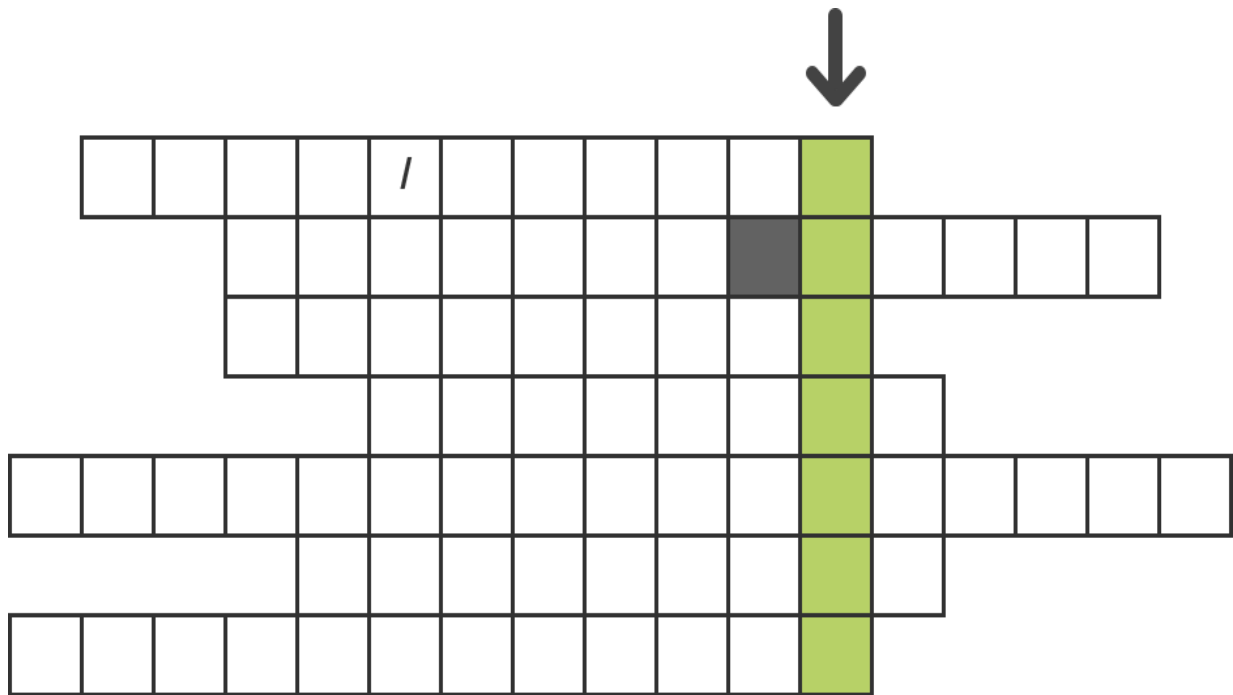
Wat vind je ervan? Zijn Robin Thicke en A+ legaal bezig of hebben zij iets gedaan wat eigenlijk niet mocht? Waarom vind je dat?

Opdracht 4

Beantwoord de volgende vragen. Welk woord komt er uit onder de pijl?

1. Organisatie die muzikmakers en artiesten helpt bij het betaald krijgen voor het gebruik van hun muziek...
2. Als je als zanger of zangeres een liedje zingt dat iemand anders voor jou heeft geschreven, heb je...
3. Iemand die helpt om een liedje klaar en geschikt te maken voor uitzending op de radio en om er een cd van te kunnen maken, heet een...
4. Hoeveel jaar na de dood van een muzikmaker hoef je geen toestemming meer te vragen om de muziek te gebruiken? (Aantal jaar uitschrijven in letters)...

5. De vergoeding die je één keer betaalt wanneer je een laptop of ander apparaat koopt en die ervoor zorgt dat makers, artiesten en producenten een kleine vergoeding krijgen, omdat jij hun muziek en films voor jezelf kopieert, heet...
6. Iemand die muziekstukken bedenkt en maakt is een...
7. Als je een liedje helemaal zelf hebt bedacht en hebt gemaakt heb jij het ... op het liedje.

Antwoord: _____

Opdracht 5

Wie of wat hoort er niet in het rijtje thuis? Schrijf ook op waarom.

Componist, zanger/zangeres, radiozender, producent, tekstschrijver

Opdracht 6

Lees het volgende stukje tekst: Evi heeft een eigen vlog op haar website. Iedere week plaatst ze hierop nieuwe video's. Er kijken best wel veel mensen naar haar vlogs en ze krijgt elke keer leuke reacties. Toch wil Evi graag iets extra's toevoegen aan haar vlog. Ze wil muziek uit de top 40 toevoegen als achtergrondmuziek. Mag ze dit zomaar doen? Waarom wel of niet? Wat moet ze allemaal regelen?

Opdracht 7

Je hebt de opdracht gekregen om een liedtekst te schrijven op een melodie die een componist heeft gemaakt. Weer iemand anders zal dit nummer gaan zingen. Wat is jouw rol en welke rechten heb jij? En de componist, en de zanger?
